

Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας 2018

ΚΕΦΪΜ
Μάρκος Δραγούμης

Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας 2018

Η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας είναι η πρώτη μέρα του χρόνου που οι Ελληνίδες και οι Έλληνες έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν οι ίδιοι τον τρόπο με τον οποίο θα διαχειριστούν το εισόδημά τους. Για το 2018, το ΚΕΦΙΜ υπολογίζει ως Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας την 18η Ιουλίου. Για 198 από τις 365 μέρες του χρόνου θα εργαζόμαστε για το κράτος.

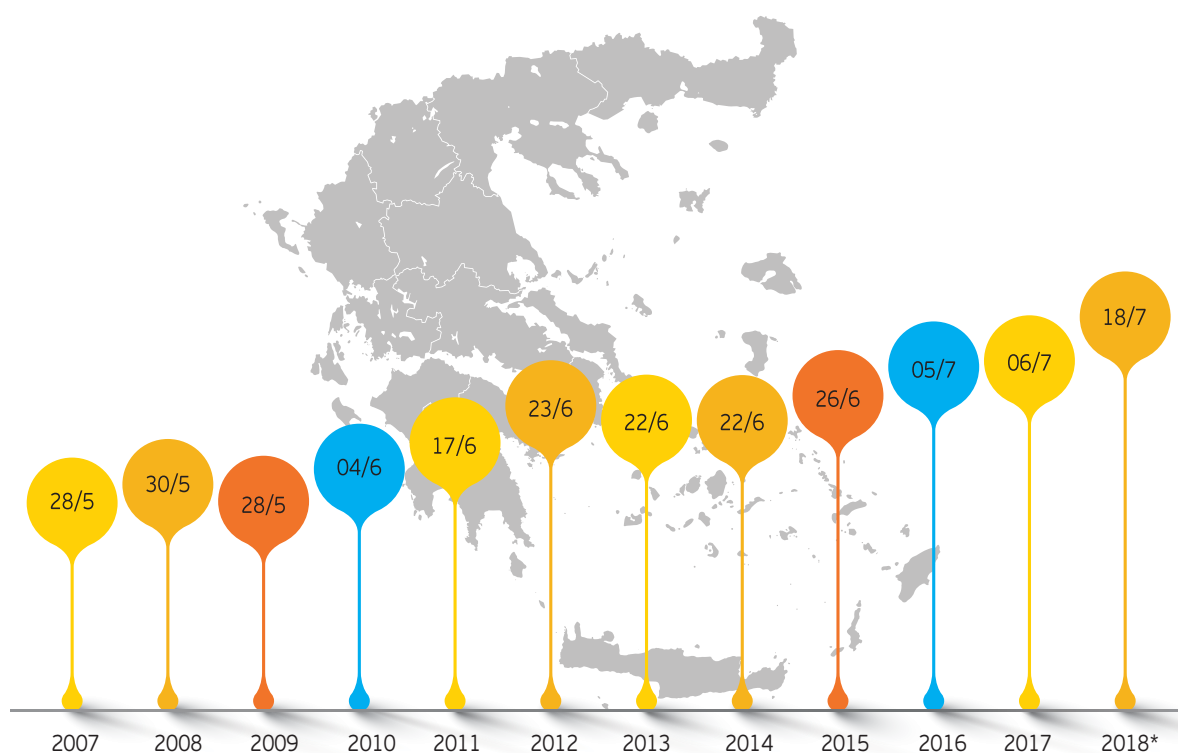
Κύρια ευρήματα:

- ▶ Σύμφωνα με τους στόχους του Προϋπολογισμού του 2018, **η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας θα είναι φέτος η 18η Ιουλίου**. Οι φορολογούμενοι θα εργαστούν φέτος 12 ημέρες παραπάνω για το κράτος, παρά την αισιόδοξη πρόβλεψη του Προϋπολογισμού για ανάπτυξη 2,5% το 2018.
- ▶ **Το 2018 θα δουλέψουμε 50 ημέρες για άμεσους φόρους, 67 για έμμεσους και 81 για κοινωνικές εισφορές.**
- ▶ Η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας συνεχίζει να φτάνει κάθε χρόνο και αργότερα, απορροφώντας όλο και μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων που παράγουν οι Έλληνες και οι Ελληνίδες. **Το 2018 θα εργαστούμε 50 ολόκληρες ημέρες παραπάνω για το κράτος απ' ό,τι το 2009** αν η κυβέρνηση πετύχει τους στόχους της.
- ▶ Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, **η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας του 2017 ήταν η 6η Ιουλίου.**
- ▶ **Η κυβέρνηση δεν πέτυχε τον στόχο είσπραξης φόρων και εισφορών που είχε θέσει στον Προϋπολογισμό του 2017.** Στον Προϋπολογισμό του 2018 προβλέπει την επιπλέον αύξηση των Έμμεσων Φόρων κατά 3,4%, των Άμεσων Φόρων κατά 1,6% και των Καθαρών Κοινωνικών Εισφορών κατά 4,9% σε σχέση με όσα προϋπολόγιζε πέρσι.
- ▶ **Η φορολογική επιβάρυνση των Ελλήνων είναι αντίστοιχη με αυτή των Γερμανών και μεγαλύτερη από αυτή των Σουηδών, των Φινλανδών και των Ιταλών. Ταυτόχρονα, η ικανοποίηση των Ελλήνων από τις κρατικά παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας και παιδείας, καθώς και από τη δικαιοσύνη, είναι από τις χαμηλότερες μεταξύ των κρατών μελών του ΟΟΣΑ.**

Όλο και πιο αργά η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας στην Ελλάδα

Από το 1999 μέχρι σήμερα, η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας φτάνει με ελάχιστες εξαιρέσεις ολοένα και αργότερα. **Κατά την περίοδο** της σχετικής ευημερίας και ανάπτυξης του **1999-2009 η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας μετατοπίστηκε προς το μέλλον εννέα ημέρες**. Εντυπωσιακότερη υπήρξε βεβαίως η μετατόπισή της κατά **50 ολόκληρες μέρες στα χρόνια της κρίσης (2009-2018)**: Το 2009 εργαστήκαμε για το κράτος μέχρι τις 28 Μαΐου, ενώ φέτος μέχρι τις 18 Ιουλίου.

Γράφημα 1. Η εξέλιξη της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας στην Ελλάδα από το 2007

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: ΚΕΦΙΜ

*εκτίμηση

Πίνακας 1. Συνολικά Απολογιστικά Στοιχεία για την Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας, 1999-2017.

ΕΤΟΣ	ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	ΦΟΡΟΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	ΚΕΕ	% ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΕ	ΗΜΕΡΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
1999	17335	11871	14777	324	44307	116919	37,90%	19 Μαΐου
2000	18455	13816	16339	435	49045	123578	39,69%	24 Μαΐου
2001	19383	13079	17732	428	50622	131855	38,39%	21 Μαΐου
2002	21001	14481	20520	376	56378	141439	39,86%	26 Μαΐου
2003	21680	14476	22301	291	58748	153272	38,33%	20 Μαΐου
2004	22444	15618	23440	324	61826	165851	37,28%	16 Μαΐου
2005	23632	17878	24537	394	66441	168231	39,49%	25 Μαΐου
2006	26688	18009	25891	325	70913	182786	38,8%	22 Μαΐου
2007	29241	19199	28892	303	77635	191921	40,45%	28 Μαΐου
2008	30413	19640	30641	614	81308	197780	41,11%	30 Μαΐου
2009	27826	20292	29344	524	77986	193362	40,33%	28 Μαΐου
2010	28454	18682	29700	250	77086	181983	42,36%	04 Ιουνίου
2011	27971	19102	27272	250	74595	162811	45,82%	17 Ιουνίου
2012	26530	20680	26621	161	73992	154589	47,86%	23 Ιουνίου
2013	25960	18934	24455	162	69511	146782	47,36%	22 Ιουνίου
2014	28085	17361	24088	137	69671	147212	47,33%	22 Ιουνίου
2015	28689	17095	24422	166	70372	145451	48,38%	26 Ιουνίου
2016	30420	18130	24908	136	73594	144185	51,04%	05 Ιουλίου
2017	30747	18090	25941	176	74954	147070	50,96%	06 Ιουλίου
2018*	27390	20766	33613	176	82062	151044	54,33%	18 Ιουλίου

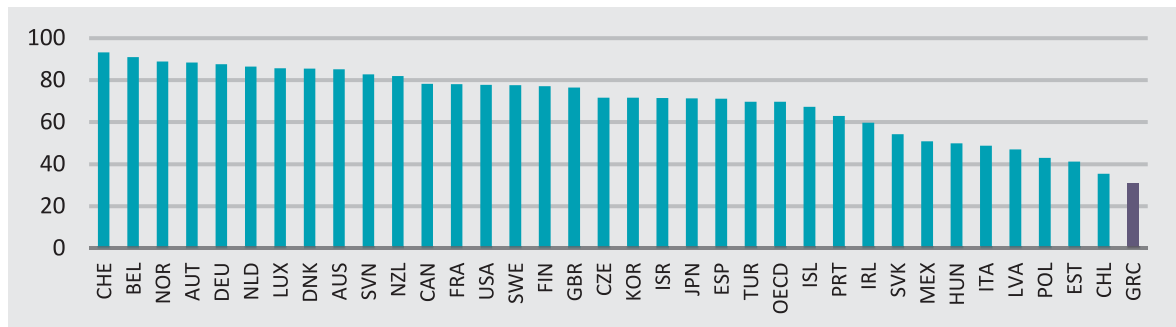
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: ΚΕΦίΜ (ποσά σε εκατομμύρια ευρώ)

*πρόβλεψη βάσει Προϋπολογισμού

Πολλοί φόροι - Ελάχιστη ικανοποίηση από τις υπηρεσίες του κράτους

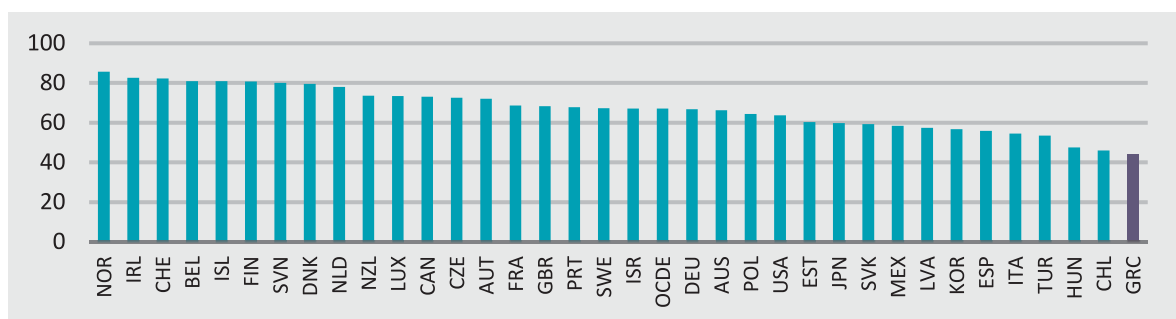
Η μεγάλη φορολογική επιβάρυνση των Ελλήνων δεν συνεπάγεται αντίστοιχο βαθμό ικανοποίησης από τους κρατικούς θεσμούς και τις δημόσιες υπηρεσίες. **Στη σχετική έρευνα του ΟΟΣΑ, η Ελλάδα καταλαμβάνει μια από τις χειρότερες θέσεις μεταξύ των κρατών-μελών του οργανισμού** (OECD, 2017, σ. 233). Είναι χαρακτηριστικό πως, ως προς την ικανοποίηση από το σύστημα υγείας, το εκπαιδευτικό σύστημα και τα σχολεία η Ελλάδα είναι τελευταία ανάμεσα στις 35 εξεταζόμενες χώρες (βλ. Γράφημα 2 & 3), ενώ σε ό,τι αφορά την ικανοποίηση από την απονομή δικαιοσύνης και το δικαιοσύνη καταλαμβάνει την 28^η θέση (βλ. Γράφημα 4).

Γράφημα 2. Ικανοποίηση των πολιτών από το σύστημα υγείας - χώρες του ΟΟΣΑ

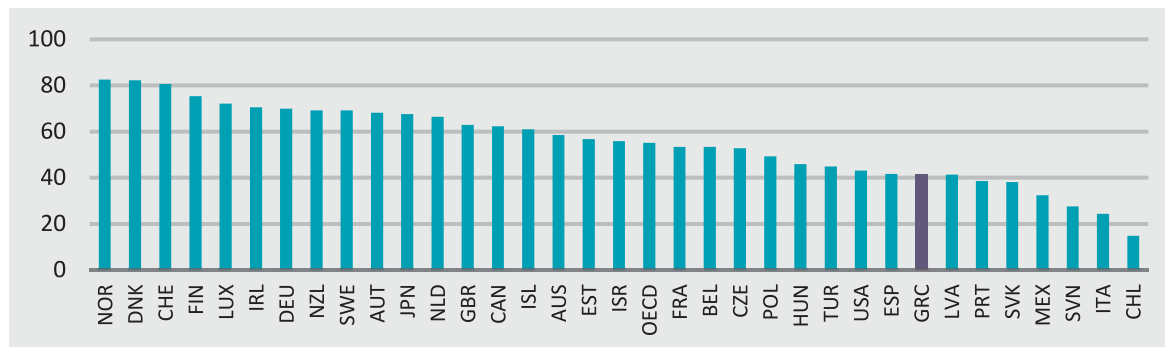
Πηγή: (OECD, 2017, σ. 233)

Γράφημα 3. Ικανοποίηση των πολιτών από το εκπαιδευτικό σύστημα και τα σχολεία - χώρες του ΟΟΣΑ

Πηγή: (OECD, 2017, σ. 233)

Γράφημα 4. Ικανοποίηση των πολιτών από την απονομή δικαιοσύνης - χώρες του ΟΟΣΑ

Πηγή: (OECD, 2017, σ. 233)

Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας 2018: 18^η Ιουλίου

Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του 2018, τα συνολικά φορολογικά έσοδα φέτος προβλέπεται να ανέλθουν στα €82 δις. Από αυτά, τα €27,4 δις αφορούν έμμεσους φόρους, τα €20,8 δις αφορούν άμεσους φόρους, ενώ τα €33,6 δις αντιστοιχούν σε κοινωνικές εισφορές. Οι τόκοι κεφαλαίου ανέρχονται στα €176 εκ.

Από την άλλη πλευρά, το διαθέσιμο Καθαρό Εθνικό Εισόδημα για το 2018 εκτιμάται - βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ για το 2016, την εκτιμώμενη ανάπτυξη του 2017 και την πρόβλεψη για το 2018 - στα €151 δις.

Διαιρώντας τα φορολογικά έσοδα με το καθαρό εθνικό εισόδημα και πολλαπλασιάζοντας το πηλίκο με τις 365 μέρες του χρόνου, προκύπτει ότι οι Έλληνες και Ελληνίδες θα πρέπει φέτος να εργαστούν 198 ημέρες για το κράτος, ή με άλλα λόγια πως η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας για το 2018 θα είναι η 18^η Ιουλίου (βλ. Πίνακα 1).

Απολογιστικός υπολογισμός της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας για τα προηγούμενα έτη

Βάσει των φορολογικών στόχων της κυβέρνησης για το 2017 όπως αυτοί καταγράφηκαν στον Προϋπολογισμό, το ΚΕΦΙΜ υπολόγισε πέρσι την Ημέρα Οικονομικής Ελευθερίας για το 2017 στις 23 Ιουλίου.

Εντούτοις, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ τα συνολικά φορολογικά έσοδα για το 2017 ανήλθαν στα €75 δις, έναντι εγγεγραμμένων στον Προϋπολογισμό στόχων ύψους €79 δις. Η διαφορά έγκειται κυρίως στην αποτυχία είσπραξης €2,3 δις από άμεσους φόρους και €6 δις στον τομέα των κοινωνικών εισφορών. Αντίθετα, η είσπραξη των έμμεσων φόρων ξεπέρασε τον στόχο του Προϋπολογισμού (€26,4 δις) καθώς ανήλθε στα €30,7 δις.

Επίσης, σημαντικό ρόλο στον απολογιστικό υπολογισμό της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας του 2017 παίζει η επανεκτίμηση του Καθαρού Εθνικού Εισοδήματος από την ΕΛ-

ΣΤΑΤ για το 2015 και το 2016, καθώς και το γεγονός ότι πλέον γνωρίζουμε πως η ανάπτυξη για το 2017 ήταν 1,4%.

Με τα δεδομένα αυτά, η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας για το 2017 υπολογίζεται απολογιστικά στην 6η Ιουλίου. Με άλλα λόγια, πέρσι εργαστήκαμε για το κράτος 186 ημέρες (βλ. Πίνακα 1).

Ακόμη, σύμφωνα με την αναθεωρημένη εκτίμηση του Καθαρού Εθνικού Εισοδήματος από την ΕΛΣΤΑΤ και τα τελικά στοιχεία για τα φορολογικά έσοδα το 2015 και το 2016, η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας για το 2015 ήταν η 24^η Ιουνίου, και για το 2016 η 3^η Ιουλίου (βλ. Πίνακα 1).

Μεθοδολογία και Δεδομένα

Για τον υπολογισμό της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας, το ΚΕΦίΜ εφαρμόζει τη μεθοδολογία του Tax Foundation (2018, σ. 5): Υπολογίζει τον λόγο των συνολικών εσόδων του κράτους από φόρους και εισφορές προς το Καθαρό Εθνικό Εισόδημα, και εφαρμόζει αυτό το αποτέλεσμα στις ημέρες του έτους¹.

Για την εκτίμηση του τρέχοντος έτους χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία του Προϋπολογισμού για το 2018. Τα δεδομένα σχετικά με τους άμεσους και έμμεσους φόρους προέρχονται από τον Πίνακα 3.2 ενώ οι ασφαλιστικές εισφορές βρίσκονται στον Πίνακα 3.22 (Υπουργείο Οικονομικών 2017, σσ. 55-56, 105-106). Για τους τόκους κεφαλαίου χρησιμοποιήθηκε το ποσό του έτους 2017 λόγω μη διαθεσιμότητας νέων στοιχείων².

Για τον απολογιστικό προσδιορισμό της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας για τα προηγούμενα έτη χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ. Πιο συγκεκριμένα, για τα έσοδα του κράτους αθροίστηκαν οι εγγραφές D2, D5, D61, και D91 των τριμηνιαίων μη χρηματοοικονομικών λογαριασμών της Γενικής Κυβέρνησης που διατίθενται στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ³.

Για το Καθαρό Εθνικό Εισόδημα χρησιμοποιήθηκαν επίσης δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ. Για το 2016, το Καθαρό Εθνικό Εισόδημα ανήλθε στα €144 δις ευρώ⁴. Το Καθαρό Εθνικό Εισόδημα για το 2017 υπολογίστηκε βάση των δεδομένων του 2016 και του ρυθμού ανάπτυξης σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ⁵. Για τον προσδιορισμό της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας του 2018 συνυπολογίζεται επιπλέον και η πρόβλεψη του Προϋπολογισμού του 2018 για τη φετινή ανάπτυξη (Υπουργείο Οικονομικών, 2017, σ. 28).

1 Για μία πιο λεπτομερή επεξήγηση της μεθοδολογίας και των δεδομένων βλ. Πύρρος, 2017, (σσ. 4-7) και Καλλήρης, 2016, (σσ. 4-9)

2 Όπως σημειώνεται και στις προηγούμενες έρευνες του ΚΕΦίΜ, για την ΗΦΕ, τα έσοδα από τους τόκους κεφαλαίου είναι ελάχιστα και δεν επηρεάζουν ουσιαστικά το αποτέλεσμα της εργασίας μας (Πύρρος, 2017, σ. 6· Καλλήρης, 2016, σ. 6)

3 <https://www.statistics.gr/statistics/-/publication/SEL05/->

4 <https://www.statistics.gr/statistics/-/publication/SEL24/->

5 http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4lN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4lN_ln=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4lN_documentID=310024&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4lN_locale=el

Εναλλακτικές Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις

Μία εναλλακτική μεθοδολογική προσέγγιση ως προς αυτή του Tax Foundation που χρησιμοποιεί το ΚΕΦΙΜ είναι η **Ημέρα Φορολογικής Απελευθέρωσης** του Οικονομικού Ινστιτούτου Molinari. Η βασική μεθοδολογική απόκλιση μεταξύ των δύο προσεγγίσεων έγκειται στο γεγονός ότι το Molinari υπολογίζει την Ημέρα Φορολογικής Απελευθέρωσης βάσει αφενός των φόρων και των εισφορών και αφετέρου των μικτών αποδοχών ενός αντιπροσωπευτικού εργαζόμενου στην εκάστοτε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με αυτή τη μεθοδολογία, η Ημέρα Φορολογικής Απελευθέρωσης για την Ελλάδα το 2017 ήταν η 10^η Ιουλίου.

Η Κύπρος, η Μάλτα και η Ιρλανδία παραμένουν για τρίτη συνεχή χρονιά στις πρώτες τρεις θέσεις της συντομότερης απελευθέρωσης των πολιτών τους από τις υποχρεώσεις τους προς το κράτος⁶, ενώ **η επιβάρυνση των Ελλήνων είναι αντίστοιχη με αυτή των Γερμανών και μεγαλύτερη από αυτή των Σουηδών, των Φινλανδών και των Ιταλών** (βλ. Πίνακα 2).

6 Για το 2016, 29 Μαρτίου, 18 Απριλίου, 30 Απριλίου και για το 2015, 31 Μαρτίου, 19 Απριλίου, 28 Απριλίου αντίστοιχα (Institut Économique Molinari, 2016, σ. 7· Institut Économique Molinari, 2015, σ. 6).

Πίνακας 2. Ημερολόγιο Ημέρας Φορολογικής Απελευθέρωσης για το 2017 σύμφωνα με το Οικονομικό Ινστιτούτο Molinari

March	27	◀ Cyprus
April	19	◀ Malta
	26	◀ Ireland
May	9	◀ United Kingdom
	21	◀ Bulgaria
	29	◀ Luxembourg
June	1	◀ Denmark
	8	◀ Spain
	9	◀ Estonia
	9	◀ Slovenia
	11	◀ Portugal
	12	◀ Croatia
	14	◀ Poland
	19	◀ Finland
	20	◀ Lithuania
	20	◀ Czech Republic
	20	◀ Romania
	20	◀ Netherlands
	20	◀ Latvia
	20	◀ Slovakia
	23	◀ Sweden
July	5	◀ Hungary
	8	◀ Italy
	10	◀ Greece
	10	◀ Germany
	18	◀ Austria
	27	◀ Belgium
	29	◀ France

Πηγή: (Institut Économique Molinari, 2017, σ. 7)

Ευχαριστίες

Το ΚΕΦΙΜ ευχαριστεί θερμά τους Πρόδρομο Πύρρο και Κωνσταντίνο Ι. Καλλήρη, υπεύθυνους για τις έρευνες της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας 2016-2017 & 2015-2016 αντίστοιχα, καθώς και το μέλος του επιστημονικού συμβουλίου του, Μιράντα Ξαφά, για τις πολύτιμες συμβουλές τους.

Ειδική μνεία αξίζει και ο Αντώνιος-Μάριος Κουμπιάς στην ιδέα του οποίου βασίζονται οι έρευνες του ΚΕΦΙΜ για την Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας.

Βιβλιογραφία

- European Commission. (2017). *Special Eurobarometer 470 - October 2017 "Corruption"*. Brussels: European Commission. Ανάκτηση 06 14, 2018, από <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/81007>
- Institut Économique Molinari. (2015). *The Tax Burden of Typical Workers in the EU 28—2015*. Institut Économique Molinari: Institut Économique Molinari. Ανάκτηση 06 14, 2018, από <http://www.institutmolinari.org/IMG/pdf/tax-burden-eu-2015.pdf>
- Institut Économique Molinari. (2016). *The Tax Burden of Typical Workers in the EU 28—2016*. Paris Bruxelles : Institut Économique Molinari. Ανάκτηση 06 14, 2018, από <http://www.institutmolinari.org/IMG/pdf/tax-burden-eu-2016.pdf>
- Institut Économique Molinari. (2017). *The Tax Burden of Typical Workers in the EU 28-2017*. Paris Bruxelles : Institut Économique Molinari. Ανάκτηση 06 14, 2018, από <http://www.institutmolinari.org/IMG/pdf/tax-burden-eu-2017.pdf>
- OECD. (2017). *Government at a Glance 2017*. Paris: OECD Publishing. Ανάκτηση 06 14, 2018, από <https://tinyurl.com/y8eveh2t>
- Tax Foundation. (2018). *Tax Freedom Day 2018 is April 19th*. Washington, D.C: Tax Foundation. Ανάκτηση 06 14, 2018, από <https://files.taxfoundation.org/20180411105322/Tax-Foundation-TFD-2018.pdf>
- Καλλήρης, Κ. Ι. (2016). *Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας Ελλάδα 2015-2016*. Αθήνα: Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών-Μάρκος Δραγούμης. Ανάκτηση 06 14, 2018, από <https://www.kefim.org/el/ereyna/hmera-forologikhs-eleytherias-2016>
- Πύρρος, Π. (2017). *Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας Ελλάδα 2016-2017*. Αθήνα: Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών-Μάρκος Δραγούμης. Ανάκτηση 06 14, 2018, από <https://www.kefim.org/el/ereyna/hmera-forologikhs-eleytherias-2017>
- Υπουργείο Οικονομικών. (2017). *Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2018*. Αθήνα: Υπουργείο Οικονομικών. Ανάκτηση 06 14, 2018, από <http://www.minfin.gr/documents/20182/4681901/%CE%95%CE%99%CE%A3%CE%97%CE%93%CE%97%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97+%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97+2018.pdf/1036b940-0c1b-4ee0-8d8e-eda0e6062f73>

ΚΕΦΪΜ
Μάρκος Δραγούμης

Στέγη Μάρκου Δραγούμη

Μαιζώνος 38, Αθήνα

T: +30 210 345 3454

www.kefim.org

info@kefim.org

[facebook.com/kefim.org.gr/](https://www.facebook.com/kefim.org.gr/)

twitter.com/kefimgr

[youtube.com/c/ΚεΦιΜΜάρκοςΔραγούμης](https://www.youtube.com/c/ΚεΦιΜΜάρκοςΔραγούμης)